

Genieten met getallen

**Anke van Boxmeer
& Els van Dijk**

Anke van Boxmeer en Els van Dijk zijn groepsleerkracht van groep 1-2 op basisschool Roald Dahl in Sint-Michielsgestel. Daarnaast ontwikkelen zij lesmateriaal voor de websites jufanke.nl en [Kleuteruniversiteit](http://Kleuteruniversiteit.nl).

Getallen zijn overal: op de klok, op een pak melk, in een leesboek, op de telefoon, op kleding, als huisnummer... Ook op school zijn volop getallen te vinden. Denk maar eens aan de getallenlijn in de klas, de meetlat bij het bord, de afstandsbediening van de tv en de weekkalender. Deze getallen dragen bij aan een rijke leeromgeving die beginnende gecijferdheid stimuleert.

Eerste kennismaking met getallen

Kinderen komen al vroeg in aanraking met getallen. Ze zien getsymbolen, maar weten hier nog geen betekenis aan te geven. Wel wekken deze symbolen hun interesse. Voor de rekenontwikkeling is het belangrijk dat het jonge kind de getallen en de bijbehorende hoeveelheid goed kent. Dit bereikt u het best wanneer u de getallen op een aantrekkelijke en betekenisvolle manier aanbiedt.

Het themagetal in de klas

Stel in uw kleutergroep tijdens een thema een getal centraal. Welk getal dat is, hangt af van het thema. Vaak kun je bij een thema wel een getal

vinden dat goed past. Zo past het getal 7 goed bij 'sprookjes' (zeven dwergen) en 2 bij het thema 'mijn lichaam' (ogen, oren, armen, benen). Houd naast de thematische lijn rekening met de periode in het jaar; aan het begin van het schooljaar komen de lagere getallen aan bod en aan het eind van het jaar de hogere.

Introduceer het getal in een kringactiviteit. Start met een bijpassend liedje of versje en leg de voorwerpen, in aantal gelijk aan het aan te bieden getal, in de kring. Laat het getal, dat we in dit artikel het 'themagetal' noemen, in de loop van de week regelmatig terugkeren tijdens kringactiviteiten of in de werkles. Het getal krijgt op die manier voor de kleuters een betekenis.

Tip

Hang het themagetal op in de klas. Hang de voorwerpen waarmee u het getal geïntroduceerd hebt erbij.

Op de tafel, in het midden van de kring, ligt het getal 5. Uit een hoge hoed toveren we vijf konijntjes tevoorschijn die we een voor een bij het getal leggen. Ondertussen zeggen we samen met de kinderen een versje op:

**Eén klein konijntje zit heel tevree
ik tover er één bij,
nu zijn het er twee.**

**Twee kleine konijntjes op mijn knie
ik tover er één bij,
nu zijn het er drie.**

**Drie kleine konijntjes zie je hier
ik tover er één bij,
nu zijn het er vier.**

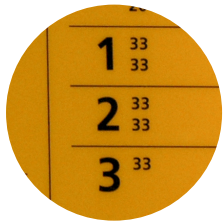
**Vier kleine konijntjes uit de hoed
ik tover er één bij,
nu zijn het er vijf en dat is precies goed!**

5

Het versje en het getal 5 roepen reacties bij de kleuters op. De één herkent de vorm, de ander weet er een hoeveelheid bij te vinden. We vragen of de kleuters het getal in de klas kunnen vinden. Hierna worden er verschillende voorwerpen in de kring gelegd: vijf potloden, vijf auto's, vijf boeken, vijf puzzelstukjes... Er zijn kleuters die het getal 5 in de klas zien: op de klok, op de dobbelsteen, op de meetlat, op de verjaardagskalender. We maken er een foto van. Ook ontdekken de kleuters dat er zelfs getallen op hun kleding staan. Een ander ontdekt dat we vijf vingers aan onze hand

hebben, terwijl de volgende kleuter roept dat hij vijf jaar is. Volop betrokkenheid! Na de kringactiviteit gaan we met de klas naar buiten. Door de introductie van het getal 5 in de klas, zijn de kinderen zo enthousiast dat ze ook buiten op zoek gaan naar de 5. Ze zien een auto met een 5 op de nummerplaat, een 5 op het hinkelpad. Er worden zelfs vijf scheppen verzameld en groepjes van vijf kinderen gemaakt. Om dit enthousiasme vast te houden, fotograferen wij alles wat gevonden wordt. Deze foto's printen we later uit en hangen we op een centrale plaats in de klas op.

Activiteiten met getallen

Na de introductie van het themagetal zijn er vele mogelijkheden om het getal en de kennis ervan verder uit te diepen. In dit artikel en op praxisbulletin.nl vindt u een aantal voorbeelden.

Liedjes en versjes

Bied een getal aan met een bijpassend liedje of versje.

Helemaal alleen

Eén, één, helemaal alleen
en is hij weg, dan heb je er geen een.
Eén, één eendje in de zee
komt er één bij, dan heb je er twee.

Sokkenliedje

Eén paarse sok hangt aan de lijn.
Waar zou toch die andere zijn?
Zoeken jullie met me mee?
Heeft er iemand een idee?

Drie biggetjes

Er waren eens drie biggetjes,
ze zaten op een hek.
Toen viel er eentje af,
dat was een beetje gek.
Toen waren er nog twee
en twee dat is een paar,
maar eentje viel omlaag
dat was een beetje raar.
Eén biggetje op het hek
hij zat daar heel alleen.
Toen viel hij naar beneden
oh, toen was er geen!

De tekst bij de getallen 4 tot en met 12 vindt u op praxisbulletin.nl. Daar vindt u ook de bladmuziek bij de liedjes. De liedjes zijn geschreven in samenwerking met Liesbeth van den Berg.

Zoek en plak

Teken het themagetal groot op een vel papier, met 'dubbele lijnen', zodat er iets in het getal geplakt kan worden. De kinderen gaan in tijdschriften en folders op zoek naar het getal, knippen het uit en plakken het op in het grote getal.

Tel en kleur

Een groepje kleuters speelt het spel 'Tel en kleur'. Zij krijgen een blad met het themagetal en een aantal lege cirkels voor zich. Wanneer ze het themagetal met de dobbelsteen gooien, mogen ze dat aantal cirkels kleuren. U vindt het spelblad op praxisbulletin.nl.

Speuren naar getallen

Ga met de kinderen de wijk in, op zoek naar getallen. Maak foto's van de gevonden getallen. Denk aan huisnummers, getallen op verkeersborden, busnummers, getallen op posters, enzovoort.

Kleikaarten

Kleikaarten zijn opdrachtkaarten voor het kleien. Print en lamineer de kaarten, waarna de kleuters er met klei op kunnen werken. Schrijf een getal op de kleikaart en de kinderen kleien de bijbehorende hoeveelheid. Op *praxisbulletin.nl* vindt u voor elk seizoen een passende kleikaart.

Rennen naar getallen

Schrijf diverse getallen die in de groep aangeboden zijn met stoepkrijt op de speelplaats. Maak de getallen zo groot dat er veel kinderen op kunnen staan. De kinderen zoeken een plek op de speelplaats.

- Noem een getal. De kinderen rennen er naartoe. Noem een volgend getal, de kinderen rennen naar dit getal, enzovoort.
- Flits een getal met uw vingers. De kinderen kijken/tellen en rennen naar het bijbehorende getal.
- Klap een aantal keer in uw handen. De kinderen tellen en rennen naar het getal dat het aantal klappen weergeeft.

- Schrijf een getal in de lucht. De kinderen rennen naar dit getal.
- Geef eenvoudige sommen en laat de kinderen naar de uitkomst rennen.

De getallendoos

Maak een getallendoos rondom het themagetal. Neem een kleine schoendoos en plak het getalsymbool en de dobbelsteenstructuur van het themagetal op het deksel. Zoek kleine voorwerpen om in de getallendoos te doen, zoals kralen, wasknijpers, ballonnen, blokken, enzovoort. Zorg dat ze in aantal gelijk zijn aan het themagetal. De kinderen pakken iets uit de doos en zoeken er de andere voorwerpen bij die hetzelfde zijn. De kinderen ontdekken dat dit er telkens evenveel zijn.

Maak bij een volgend themagetal weer een getallendoos en leg de inhoud van beide dozen in de kring. De kinderen zien nu dat er te veel spullen zijn voor één doos. Vraag de kinderen dit op te lossen en de dozen in orde te maken.

Getallen schrijven

Schrijf het themagetal eens op een andere manier: in scheerschuim, in zand, met vingerverf op een groot stuk plastic, op behangpapier of met stoepkrijt op de speelplaats.

Getallenrace

De kinderen gooien met een dobbelsteen. Wanneer ze het themagetal gooien, mogen ze zoveel rondjes inkleuren op een werkblad en ze lopen een route van het startpunt naar de finish. U vindt de getallenrace op *praxisbulletin.nl*.

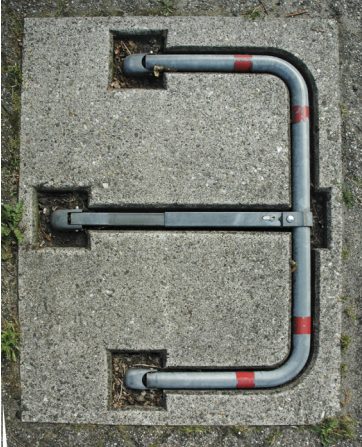
Rol & Raap

Op een blad ligt bij diverse getallen een schelp. De kinderen gooien met één of twee dobbelstenen. Ze rapen de schelp die bij het gegooide getal ligt. De kinderen dobbelen en rapen net zo lang tot alle schelpen weg zijn. Voor elk seizoen is er een uitbreiding te vinden op *praxisbulletin.nl*.

Ga met de kinderen
de wijk in
op zoek
naar getallen

Kijk goed rond op straat (of in huis of op school...) en je vindt overal verborgen cijfers!

Praxisbulletin.nl

Dit artikel heeft een uitbreiding op praxisbulletin.nl.

Daar zijn opgenomen:

- Getalversjes
- Kopieerbladen (Getallenfeest, Getallenrace, Kleikaarten, Rol & Raap, Tel & Kleur)

Ren je getal

Hang de getallen die u aangeboden hebt verspreid in de speelzaal of buiten. De kinderen zoeken een plek. Stel een vraag en de kinderen rennen naar het bijbehorende getal.

Voorbeeldvragen:

- 1 Op welke plaats sta je als je de winnaar bent?
- 2 Uit hoeveel sokken bestaat een paar?
- 3 Hoeveel kleuren heeft een verkeerslicht?
- 4 Hoeveel kanten heeft een vierkant?
- 5 Hoeveel tenen zitten er aan je rechtervoet?
- 6 Wat is het grootste aantal stippen op een dobbelsteen?
- 7 Sneeuwwitje en de ... dwergen.
- 8 Ik ben in het pretpark en zit in de ...baan.
- 9 Drie maal drie is ...
- 10 Rik en Teun houden elk één hand omhoog. Hoeveel vingers steken ze samen op?

Vallende getallen

Plak de getallen 1 tot en met 6 (tot 21 leerlingen) of 7 (meer dan 21 leerlingen) op emmers. Zet de emmers verspreid in een ruimte. Maak getalkaartjes met daarop de getallen 1 tot en met 6/7. Voor elk getal maakt u dezelfde hoeveelheid kaartjes, dus één kaartje met daarop de 1 en twee kaartjes met de 2, enzovoort. Geef elk kind een kaartje. De kinderen lopen door de ruimte en gaan op zoek naar de emmer met het getal op hun kaartje. Ze laten het kaartje in de emmer vallen en gaan zitten. Wanneer alle getallen zijn gevallen, stelt u vragen als:

- Hoeveel kaartjes zitten er in elke emmer?
- Klopt dit met het getal dat erop staat?
- Zijn er emmers met te weinig kaartjes?
- Hoeveel kaartjes moeten er dan nog bij?

Getallenfeest

Wanneer u alle getallen aangeboden hebt, geeft u een getallenfeest. De kinderen gaan in en om de school op zoek naar getallen en voeren bij elk getal een passende activiteit uit. Het getallenfeest vindt u compleet uitgewerkt op praxisbulletin.nl.

Meer getallen

Kijk voor meer ideeën rondom getallen en materialen, zoals een getallenlijn en getalkaarten, op jufanke.nl. Klik op 'Groep 1/2 en peuters', kijk onder 'Vakgebieden' en klik op 'Rekenontwikkeling'.

5

Aan het eind van de dag gaan de kleuters enthousiast naar huis. Ze hebben een nieuw getal geleerd. Al snel komen de eerste mailtjes van ouders binnen. Foto's waarop de kleuter staat met het getal op een pak vla en een kleuter met vijf frietjes op het bord. Wat een betrokkenheid van de ouders!

Gedurende de week verschijnen er spontaan groepjes van vijf. 'Hé, juf, ik heb vijf stukjes appel mee!' 'Juffrouw, kijk eens, vijf meisjes op een rij!' De kleuters zijn alert op het getal dat centraal staat en de bijbehorende hoeveelheid. Wat hebben ze veel geleerd!